

Styrelsen	2026-04-29
Handling nr	9.1
Handläggare	Sara Frank
Daterad	2026-04-01
Reviderad	

**Till
Styrelsen för Västtrafik AB**

Återrapportering revisionsrekommendation - kontrollmiljö samt uppföljningsfrekvens IK-plan

FÖRSLAG TILL BESLUT

Med anledning av nedanstående föreslås styrelsen besluta

- att ge VD i uppdrag att inför uppstarten av den årliga processen för intern kontroll lämna förslag på beslut avseende bolagets kontrollmiljö,
- att ingen förändring ska göras avseende frekvensen för uppföljning av intern kontrollplan, samt
- att en övergripande policy för processen kring intern kontrollplan tas fram och presenteras för styrelsen för beslut.

Skövde dag som ovan

Lars Backström

Sara Frank

PROMEMORIA

Datum: 2026-04-01

Diarienummer: 1-257-26

Handläggare: Sara Frank

Bedömning av revisionsrekommendationer angående intern kontroll

Bakgrund

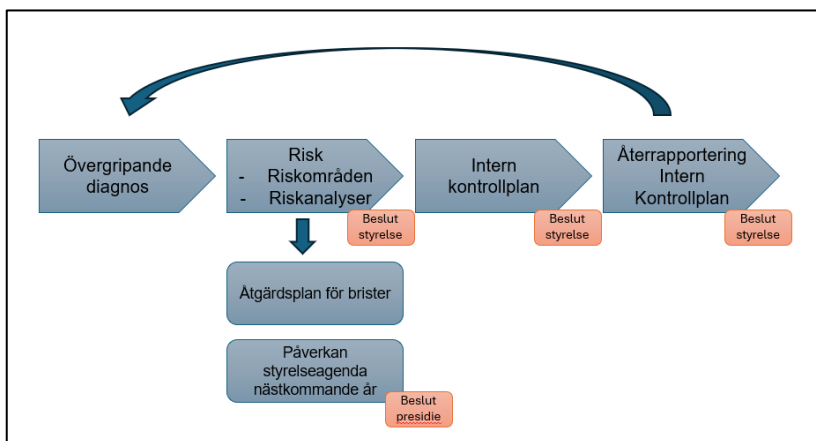
I samband med lekmannarevisionens årliga granskning lämnades följande rekommendationer;

- styrelsen årligen ska fastställa en beskrivning av kontrollmiljön som en grund för arbetet med intern kontroll.
- styrelsen ska följa upp genomförda kontroller med större frekvens, så att styrelsen har möjlighet att vidta åtgärder vid eventuella avvikelser.

Syftet med denna promemoria är att redogöra för befintligt arbetssätt samt i förekommande fall förslag till förändring.

Västtrafiks process för intern kontroll

Västtrafiks arbete med intern kontroll bedrivs utifrån COSO-modellen, nuvarande process är enligt nedan.



Det årliga arbetet inleds med att Västtrafiks ledningsgrupp tar fram en företagsövergripande diagnos i enlighet med COSO-modellens arbetssätt. Diagnosen bedömer bolagets befintliga riskhanterings- och interkontrollstruktur samt sätter styrmodell i fokus. Den blir sedan en grund för att bedöma mognaden av företaget.

För att skapa denna övergripande bild upprättas en s k ”normativ modell för intern styrning och kontroll”. Kartläggningen syftar till att enkelt ge en visuell bild över svaga områden och var utvecklingen behöver ske. Denna kartläggning uppdateras årligen inför starten av den årliga processen ovan.

Den normativa analysen inklusive utvecklingsområden har genomförts årligen sedan Västtrafik började arbeta med intern kontroll utifrån COSO-modellen (mer stabilt ca år 2015). Handlingsplanerna har legat till grund för förbättringsarbeten som bedömts nödvändiga. Resultatet av analysen har hanterats olika över åren. Ibland har redovisning gjorts för VTLG, ibland för styrelsen och ibland bara genomförts av en arbetsgrupp. År 2025 var det t ex en del av inledningen till styrelsens workshop för arbetet med bolagets övergripande riskanalys (se bilaga 1).

Kontrollmiljö

Lekmannarevisionen har vid dialog hänvisat till dels Policy för styrning i Västra Götalandsregionen 2023-2026 och dels från informationen i modulen för intern kontroll i rapporteringssystemet Plan och Styr.

Följande står om intern kontroll i Policy för styrning;

”Intern kontroll är en del av styrningen i Västra Götalandsregionen och ett redskap för ständiga förbättringar. En tillräcklig intern kontroll innebär ett strukturerat arbetssätt som integreras i organisationen. Riktade kontroller utförs för att inom rimliga gränser säkerställa att styrningen är tillräcklig, att målen med verksamheten kan nås och att detta sker på ett effektivt sätt. Det gäller oavsett om verksamheten drivs i egen regi eller av en privat utförare. Den interna kontrollen ska även säkerställa att regler och riktlinjer följs samt att rapportering och information i och om organisationen är tillförlitlig.

Alla nämnder och styrelser ska årligen:

- 1. Beskriva sin kontrollmiljö.*
- 2. Identifiera och värdera risker som underlag för kontroller.*
- 3. Besluta om en plan för intern kontroll.*
- 4. Följa upp genomförda kontroller och vid behov besluta om åtgärder.*

Beslut om plan för intern kontroll ska fattas i anslutning till beslut om detaljbudget och ska följa budgetåret.”

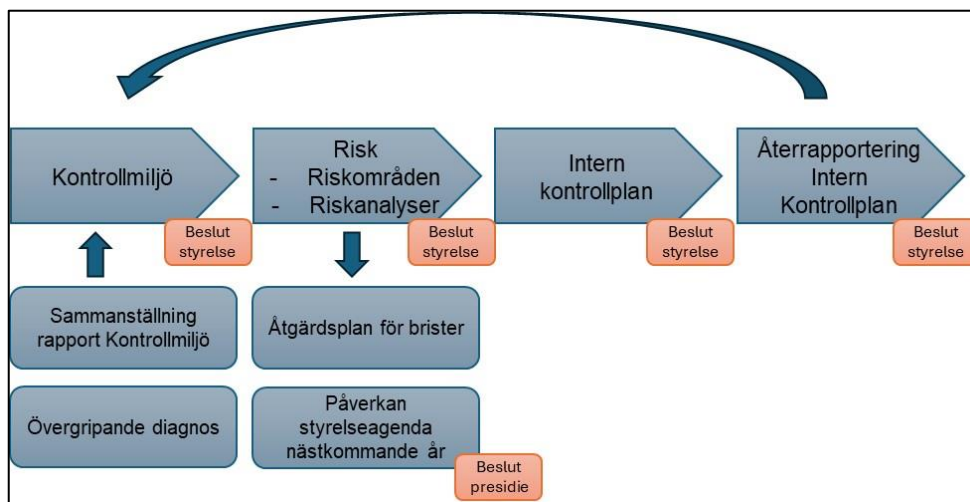
Utifrån ovanstående kan man dra slutsatsen att Västtrafik årligen borde inleda årets interna kontrollprocess med att styrelsen beslutar företagsövergripande diagnosen, alternativt en sammanfattning av den.

Koncernkontoret har bistått Västtrafik med de instruktioner i form av ett utkast till rapport som finns avseende kontrollmiljö i systemstödet Plan och Styr. Av det framgår följande;

”Kontrollmiljö kan beskrivas som summan av de lagar och styrande dokument, uppdrag och mål, interna och externa påverkansfaktorer samt beroenden och gränsdragningar till andra verksamheter som nämnden/styrelsen har att förhålla

sig till. God kännedom om kontrollmiljön är en förutsättning för att arbetet med intern kontroll ska vara framgångsrikt.”

Utifrån ovanstående kan man dra slutsatsen att Västtrafik med inspiration från mallrapporten i kombination med en sammanfattning från den företagsövergripande diagnosen kan sammanställa en rapport avseende kontrollmiljö som förslag till styrelsen inför uppstarten av den årliga intern kontrollprocessen. Detta resulterar i en uppdatering av processen enligt nedan.



Uppföljningsfrekvens

Västtrafik har ingen insyn i den information som finns i Plan och Styr avseende intern kontroll. Västtrafik använder inte den modulen i Plan och Styr. Den främsta anledningen är att VGR och Västtrafik inte finns på samma nätverk, vilket gör det svårt att använda VGRs system i löpande arbete. (Det finns ett enstaka antal personer som loggar in på VGRs nätverk emellanåt för att utföra ”tvingande” arbetsuppgifter såsom ekonomisk rapportering.) VGR har inte heller något krav på att bolagen ska använda modulen för intern kontroll i Plan och Styr.

Koncernkontoret har hjälpt Västtrafik att få ta del av den information som finns i systemstödet för 2025. Nedanstående bild redovisar hantering enligt VGRs systemstöd.

Systemstöd för Intern kontroll (plan och styr) 2025



Utifrån ovanstående så ser processerna likartade ut och till viss del så går de troligen ihop. Utifrån den översiktliga information Västtrafik har tillgång till så är dock slutsatsen att riskanalysen görs utifrån lite olika perspektiv.



Västtrafik gör sin övergripande riskanalys utifrån helheten, den syftar till att identifiera de viktigaste övergripande riskerna för bolaget:

- dels utifrån uppdrag och mål
- dels utifrån verksamhetsrisker.

Utifrån riskanalysen säkerställer sedan ledning och presidiet att riskerna inkluderas och följs upp under året (Västtrafiks årshjul för styrelsemöten).

Genomförandet av ny riskanalys nästkommande år blir en fullständig uppföljning och knyter samman processen.

Intern kontrollplan består av två olika delar;

- Återkommande punkter i syfte att säkerställa den övergripande strukturen för den interna kontrollen.
- Utvalda stickprov från den övergripande riskanalysen med granskning och uppföljning av att arbetssätten kring riskerna motsvarar det som beskrivs i riskanalysen. Detta i syfte att stickprovsvis säkerställa bolagets arbete med riskanalysen är i linje med vad som beskrivs för styrelsen.

VGRs systemstöd indikerar att den riskanalysen snarare görs i syfte att välja ut och fastställa kontroller som sedan följs under året. Den är med andra ord inte lika heltäckande som Västtrafiks riskanalys.

Västtrafiks styrelse följer alltså riskerna inklusive åtgärder regelbundet under året för att säkerställa utvecklingen. VGRs process innebär att verksamheterna följer kontrollerna som ska säkerställa att riskerna inom del av perspektivet hanteras under året.

Utifrån ovanstående kan man dra slutsatsen att även om Västtrafik inte följer upp intern kontrollplan mer än en gång i processen, så följer Västtrafiks styrelse de enskilda riskerna flertalet gånger under året. Arbetssätten skiljer sig åt men det slutliga syftet bedöms uppnås, så ingen förändring föreslås.

Samlad bedömning

Följande föreslås med anledning av revisorernas rekommendationer avseende processen för intern kontroll;

- Västtrafik ska med inspiration från mallrapporten för kontrollmiljö i Plan och Styr i kombination med en sammanfattning från den företagsövergripande diagnosen sammanställa en rapport avseende kontrollmiljö som förslag till styrelsen inför uppstarten av den årliga intern kontrollprocessen för beslut av styrelsemötet.
- Västtrafik ändrar inte på frekvensen eller hanteringen av uppföljningen av intern kontrollplan utifrån bedömningen att syftet uppnås genom säkerställandet av agendan i Västtrafiks årshjul för styrelsemötena.
- Utöver det tas en policy för intern kontroll fram utifrån den nya uppdaterade processen för intern kontroll att beslutas ihop med övriga policys på det konstituerande styrelsemötet i april. Policyn syftar till att tydliggöra intern kontrollprocessen samt säkerställa de olika ingående delarna.

//

Bilaga 1: *Företagsövergripande diagnos av riskhantering och intern kontroll 2025*

Bilaga 1

Företagsövergripande diagnos av riskhantering och intern kontroll 2025				
Kontrollmiljö	Riskbedömning	Kontrollaktiviteter	Information & kommunikation	Uppföljning & utvärdering
Det finns en kultur som främjar ISK	Det finns en gemensam metod för riskbedömning	Till identifierade risker har kontrollaktiviteter kopplats	Det finns fungerande system för dialog om mål, uppföljning och avvikelshantering	Det finns en självständig funktion i förhållande till verksamheten som följer upp ISK och rapporterar direkt till ledningen
Medarbetarna är medvetna om organisationens värderingar, etik och moral	Riskbedömningen är kopplad till verksamhetens mål.	Ansvar, befogenheter och behörigheter är tydligt uttalade.	Det finns relevant information om verksamhetens ekonomi, prestationer och kvalitet	Det finns en systematisk uppföljning och utvärdering av hur väl ISK fungerar
Det finns en fastställd organisation med tydligt uttalade ansvar	Metod för riskbedömning är implementerad	Det finns dokumenterade rutiner och kontrollbeskrivningar	Det finns fastställda riktlinjer för hur krisrelaterade händelser hanteras	Avvikelse rapporteras till lämplig ledningsnivå
Bolagets definition av ISK är förankrad.	Verksamhetens risker blir årligen identifierade och värderad	Det finns en väl avvägd sammansättning av kontrollaktiviteter	Internrevisionens och extern revisionens granskningsresultat kommuniceras	Åtgärdsplaner för noterade avvikelser av verksamheten dokumenteras och följs upp.
Det finns en dokumenterad och implementerad styrmodell för verksamheten	Bolagets riskstrategi fastställs årligen och kommuniceras i verksamheten	Det finns en medvetenhet hos ledningen om vilka verksamhetens nyckelkontroller är	Det finns system för att fånga upp förbättringsförslag kring ISK från medarbetarna	Åtgärdsplaner för revisionsnoteringar dokumenteras och följs upp
Ledningen är involverad och engagerad i ISK	Omständigheter som kan föranleda behov av en uppdatering av riskbedömningen identifieras löpande	Förändringar i riskbedömningar leder till förändringar i kontrollaktiviteter	Det finns rutiner för att fånga upp väsentlig extern information	
Det finns policy och riktlinjer för väsentliga områden.	Bolaget har en ändamålsenlig organisation för risk management	Det finns effektiva generella IT-kontroller	Det finns rutiner för att sammanställa information inför den interna och externa rapporteringen av ISK	
Ledningen tillser att medarbetarna har rätt kompetens och tillräckliga resurser		Det finns en effektiv informationssäkerhet		